

DOLORES REDONDO
EL LLEGAT
DELS OSSOS

Traducció de Laia Font i Núria Parés Sellarès

COL·LECCIÓ CLÀSSICA

TÍTOL ORIGINAL: *LEGADO EN LOS HUESOS*

PRIMERA EDICIÓ: NOVEMBRE DEL 2013

© DOLORES REDONDO, 2013

PUBLICAT D'ACORD AMB PONTAS LITERARY & FILM AGENCY

© DE LA TRADUCCIÓ DEL CASTELLÀ: LAIA FONT I NÚRIA PARÉS SELLARÉS, 2013

© COLUMNNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.

CARRER PEDRO I PONS, 9-11, 11A PLANTA - 08034 BARCELONA

ISBN: 978-84-664-1789-1

DIPÒSIT LEGAL: B. 24.027-2013

FOTOCOMPOSICIÓ: VÍCTOR IGUAL, S.L.

CARRER ARAGÓ, 390 - 08013 BARCELONA

IMPRÈS A: ROMANYÀ VALLS

www.columnnaedicions.cat

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

Per a l'Eduardo, cada paraula

No deu tenir aquell home consciència del seu ofici,
que canta mentre obre una fossa?

Hamlet, WILLIAM SHAKESPEARE

Sovint, el sepulcre amaga, sense saber-ho, dos cors
en un mateix taüt.

ALPHONSE DE LAMARTINE (1790-1869),
historiador, polític i poeta francès

Que el dolor cuando es por dentro es más fuerte,
no se alivia con decírselo a la gente.

«Si hay Dios»,
ALEJANDRO SANZ

Itxusuria

Va localitzar la tomba guiant-se per la línia que l'aigua havia dibuixat a terra en caure des del ràfec de la casa. Es va agenollar i d'entremig de la seva roba en va extreure una paleta de jardí i un picot amb els quals va escrostonar la superfície compacta de la terra fosca, que es va desprendre en terrossos humits i esponjosos que destil·laven una olor bona, com de fusta i molsa.

Amb molta cura, va anar eliminant capes d'uns quants centímetres fins que van aparèixer, barrejats amb la terra, uns esquinços ennegrits de tela podrida. Va excavar amb les mans, va apartar la peça que encara s'endevinava com una manteta de bressol, que es va desfer només de tocar-la, i va descobrir la tela encerada que embolcallava el cos. Amb prou feines es veien les restes de la corda que l'havia lligat i havia deixat sobre el llenç un dibuix marcat i profund allí on estava cenyit. Va retirar els residus del cordill, esgrunat entre els seus dits, i va acariciar la superfície buscant la vora del llenç, que tot i no veure-la va notar que tenia unes quantes voltes de tela. Va enfonsar els dits a

l'extrem del farcellet i va esquinçar la mortalla, que es va obrir com si ho hagués fet amb un ganivet.

El nadó dormia de bocaterrosa, com si dormís bressolat en la terra. Els ossos, igual que el llenç, estaven ben conservats, però tenyits per la terra fosca de Baztan. Va allargar la mà, que gairebé cobria tot el petit cos, va pressionar el tòrax contra la terra i, sense resistència, va trencar la petita clavícula amb un espetec suau, com un sospir que, procedent de la sepultura, lamentés l'espoli. De sobte, intimidat, va retrocedir i es va aixecar, va ficar-se els ossos entremig de la roba i va dedicar una última mirada a la tomba abans d'empènyer-hi la terra de nou amb els peus.

L'ambient al jutjat era irrespirable. La humitat de la pluja, impregnada als abrics, es començava a evaporar i es barrejava amb l'alè de centenars de persones que abarrotaven els passadissos davant de les diferents sales. L'Amaia es va descordar l'abric mentre saludava el tinent Padua, que després de parlar breument amb la dona que l'acompanyava per instar-la a entrar a la sala se li va acostar tot esquivant la gent que s'esperava.

—Inspectora, m'alegro de veure-la. Com es troba? No estava segur que pogués venir aquí avui —va dir, fent un gest cap a la voluminosa panxa.

L'Amaia es va posar la mà al ventre, que evidenciava l'últim tram de l'embaràs.

—Bé, sembla que de moment aguantarà. Ha vist la mare de la Johana?

—Sí, està bastant nerviosa. És a dins, acompanyada de la família, i m'acaben de trucar de baix per dir-me que ha arribat el furgó que porta en Jasón Medina —va dir, mentre es dirigia a l'ascensor.

L'Amaia va entrar a la sala i va seure en un dels bancs del final, però tot i així veia la mare de la Johana Márquez, endolada i molt més prima que pel funeral de la nena. Com si hagués percebut la seva presència, la dona es va girar i la va saludar amb un breu gest d'assentiment. L'Amaia va intentar somriure, sense aconseguir-ho, mentre observava l'aspecte apagat del rostre d'aquella mare turmentada per la certesa de no haver pogut protegir la seva filla del monstre que ella mateixa havia dut a casa. El secretari va llegir en veu alta els noms dels citats. No se li va escapar el gest de crispació que es va dibuixar a la cara de la dona quan va sentir el nom del seu marit.

—Jasón Medina —va repetir el secretari—. Jasón Medina.

Un policia d'uniforme va entrar corrent a la sala, es va acostar al secretari i li va xiuxiuejar alguna cosa a cau d'orella. Tot seguit, el secretari es va inclinar per parlar amb el jutge, que el va escoltar, va assentir, va cridar el fiscal i la defensa, hi va parlar breument i es va aixecar.

—Se suspèn la sessió, seran citats novament si escau —va dir, senzillament, i va sortir de la sala.

La mare de la Johana va començar a cridar i es va girar cap a l'Amaia exigint respostes.

—No! —va cridar—. Per què?

Les dones que l'acompanyaven van intentar en va abraçar-la per contenir la seva desesperació.

Un dels policies es va acostar a l'Amaia.

—Inspectora Salazar, el tinent Padua li demana que baixi als calabossos.

Quan va sortir de l'ascensor va veure que un grup de policies s'arremolinava davant de la porta dels lavabos. El

guàrdia que l'acompanyava li va indicar que hi entrés. Un policia i un funcionari de presons es repenjaven a la paret amb el rostre trasmudat, en Padua mirava cap a dins del cubicle, apostat a la vora del bassal de sang que s'esmunyia per sota de l'estructura que separava els vàters i que encara no s'havia començat a coagular. Quan va veure entrar la inspectora es va apartar cap a un costat.

—Ha dit al guàrdia que havia d'anar al lavabo, ja veu que va emmanillat, però tot i així ha aconseguit tallar-se el coll. Ha sigut tot molt ràpid, el policia no s'ha mogut d'aquí, l'ha sentit que tossia, ha entrat però ja no hi ha pogut fer res.

L'Amaia va fer un pas endavant per veure l'escenari. En Jasón Medina estava assegut al vàter amb el cap tirat enrere. Un tall fosc i profund li esberlava el coll. La sang li havia deixat amarada la pitrera de la camisa com un pitet vermell i li havia anat baixant cap a les cames tenyint-ho tot de color vermell al seu pas. El cos encara emanava escalfor i la pudor de la mort recent viciava l'aire.

—Amb què ho ha fet? —va preguntar l'Amaia, que no veia cap objecte allà a prop.

—Amb un cúter. Li ha caigut de les mans quan ha perdut les forces i ha anat a parar al vàter del costat —va dir, tot empenyent la porta del següent vàter.

—Com ho ha pogut entrar, això, aquí? És de metall, l'arc l'hauria d'haver detectat.

—No l'ha pas introduït ell, inspectora. Miri —va dir, assenyalant—, si s'hi fixa bé, el mànec del cúter té enganxat un tros de cinta americana. Algú s'ha pres moltes molèsties per deixar el cúter aquí, segurament darrere de la cisterna, i ell només ha hagut de desenganxar-lo de l'amatall.

L'Amaia va sospirar.

—I això no és tot —va dir en Padua, disgustat—. Hem trobat això a la butxaca de la jaqueta d'en Medina —va dir, mentre alçava un sobre blanc amb la mà enguantada.

—Una carta suïcida —va suggerir l'Amaia.

—No exactament —va dir en Padua, oferint-li un parell de guants de paper—. Va dirigida a vostè.

—A mi? —es va sorprendre l'Amaia.

Es va posar els guants i va agafar el sobre.

—Puc?

—Endavant.

La solapa estava adherida amb una cola suau que va cedir sense esparracar-se. A dins, una cartolina blanca amb una única paraula escrita al mig del paper.

«Tarttalo».

L'Amaia va notar una forta punxada al ventre, va contenir l'alè dissimulant el dolor, va girar la cartolina per comprovar que no hi hagués res escrit al revers i la va donar a en Padua.

—Què significa?

—Esperava que m'ho digués vostè.

—Doncs no ho sé, tinent Padua, no significa gaire res per a mi —va respondre l'Amaia, una mica confosa.

—Un *tarttalo* és un ésser mitològic, oi?

—Sí... Pel que jo sé, és un ciclop de la mitologia grecoromana i també de la basca. On vol anar a parar?

—Vostè va treballar en el cas del *basajaun*, que també era un ésser mitològic, i ara l'assassí confés de la Johana Márquez, que casualment va intentar imitar un crim del *basajaun* per ocultar el seu, se suïcida i li deixa una nota a vostè, una nota on només hi posa «Tarttalo». No em dirà que no és curiós, com a mínim.

—Sí, té raó —va sospirar l'Amaia—, és estrany, però ja vam determinar en el seu moment que, sense cap mena

de dubte, en Jasón Medina va violar i assassinar la seva fillastra i després va intentar imitar, de manera força maldestra, un crim del *basajaun*. A més, ell ho va confessar amb tota mena de detalls. Que insinua que potser no va ser l'autor del crim?

—No, no tinc cap dubte que ho va fer ell—va afirmar en Padua, tot mirant el cadàver amb cara de fastigueig—. Però hi ha el tema de l'amputació i dels ossos de la noia que van aparèixer a Arri Zahar, i ara això... Esperava que vostè pogués...

—No sé pas què significa això, ni per què m'ho dirigeix a mi.

En Padua va sospirar sense deixar d'observar-la.

—És clar, inspectora.

L'Amaia es va dirigir cap a la sortida del darrere per no trobar-se amb la mare de la Johana. No hauria sabut què dir-li; potser que tot s'havia acabat, o que al final aquell desgraciat s'havia escapolit cap a l'altre món com la rata que era. Va ensenyar la placa als guàrdies i per fi es va alliberar de l'atmosfera carregada de l'interior. Havia parat de ploure i, a través dels núvols, la llum incerta i brillant d'entre xàfec tan típica de Pamplona li va arrencar unes llàgrimes dels ulls mentre furgava dins de la bossa tot buscant les ulleres de sol. Li havia costat trobar un taxi que la portés al jutjat en hora punta, quan plovia sempre passava el mateix; en canvi, ara hi havia uns quants cotxes que feien cua a la parada mentre els pamplonesos optaven per caminar. Es va aturar un moment davant del primer. Encara no volia anar a casa, la perspectiva de tenir la Clarice al voltant bombardejant-la a preguntes no li venia gens de gust. Des que els seus sogres havien arribat feia gairebé un

parell de setmanes, el concepte de llar havia patit greus alteracions. Va mirar cap a les agradables vidrieres de les cafeteries que hi havia davant del jutjat i el capdavall del carrer San Roque, on va entreveure els arbres del parc de la Taconera. Va calcular que hi havia un quilòmetre i mig fins a casa seva i es va posar a caminar. Si es cansava, ja agafaria un taxi.

Va notar un alleujament instantani quan, en entrar al parc, va deixar enrere el soroll del trànsit i la frescor de l'herba va substituir el fum dels cotxes. De manera imperceptible va relaxar el pas i va enfilars un dels senders de pedra que retallaven la perfecta verdor. Va agafar aire profundament i el va deixar anar molt a poc a poc. «Déu n'hi do quin matí», va pensar. En Jasón Medina encaixava perfectament en el perfil de reu que se suïcida a la presó. El violador i assassí de la filla de la seva dona havia estat aïllat en espera del judici, i segur que la perspectiva de barrejar-se amb els presos comuns després de la condemna l'havia aterrit. El recordava dels interrogatoris nou mesos enrere, durant les investigacions del cas *basajaun*, com un ratolí plorós i espantat que confessava les seves atrocitats entre un mar de llàgrimes. Tot i que eren casos diferents, el tinent Padua de la Guàrdia Civil l'havia convidat a participar-hi a causa de l'intent matusser d'en Medina d'imitar el *modus operandi* de l'assassí en sèrie que ella perseguia basant-se en el que havia llegit als diaris. Nou mesos, just quan es va quedar embarassada. Des de llavors, havien canviat moltes coses.

—Oï que sí, bonica? —va xiuxiuejar mentre s'acari-ciava la panxa.

Una forta contracció la va obligar a aturar-se. Repenjada al paraigua i inclinada cap endavant, va aguantar la terrible punxada a la part baixa del ventre, que es va es-

tendre fins a la part interna de les cuixes i que li va provocar una rampa que li va arrencar un gemec no tant de dolor com de sorpresa per la intensitat. L'onada va de créixer tan ràpid com havia arribat.

O sigui que era així. S'havia preguntat mil vegades com devia ser estar de part, si sabia distingir els primers senyals o si seria una d'aquelles dones que van a l'hospital amb el cap del nadó a fora o que pareixen en un taxi.

—Ei, bonica! —va dir, dolçament—. Encara falta una setmana, n'estàs segura que ja vols sortir?

El dolor li va desaparèixer com si mai no li hagués vingut. Va sentir una immensa alegria i una onada de nervis per la imminència de l'arribada de la seva filla. Va somriure feliç i va mirar al seu voltant, com si volgués compartir la seva felicitat, però el parc estava desert, humit i fresc, d'un verd maragda que, amb la llum brillant que s'hi projectava a través de la capa de núvols que cobria Pamplona, encara semblava més radiant i preciós. Li feia recordar la sensació de descobriment que sempre tenia a Baztan i que li va resultar un regal inesperat a Pamplona. Va reprendre el camí, ara transportada al bosc màgic i als ulls daurats del senyor d'aquells dominis. Feia tan sols nou mesos era allà, investigant, al lloc on havia nascut, al lloc del qual sempre havia volgut fugir, al lloc al qual va tornar per caçar un assassí i on va concebre la seva filla.

La certesa de tenir la seva filla creixent al seu interior havia suposat en la seva vida el bàlsam de calma i serenitat que sempre havia imaginat. En aquell moment havia sigut l'únic que la podia ajudar a afrontar els terribles fets que li havia tocat viure i que altrament l'haurien destrossat. Tornar a Elizondo, furgar en el seu passat i, sobretot, la mort d'en Víctor, havien trastocat el seu món i el de

tota la seva família. La tia Engrasi era l'única que continuava inalterable; tirava les seves cartes, jugava a pòquer cada tarda amb les amigues i somreia d'aquella manera que ho fan els que estan de tornada de tot. La precipitada fugida de la Flora, que s'havia traslladat a Zarautz amb el pretext de rodar cada dia els programes de rebosteria per a la televisió nacional, va fer que cedís —qui ho havia de dir— el comandament de Mantecadas Salazar a la Ros, que, per a sorpresa de la Flora i confirmant el que l'Amaia sempre havia pensat, s'havia revelat com una magnífica gerent, tot i que al principi estava una mica atabalada. L'Amaia li havia ofert la seva ajuda, i gairebé tots els caps de setmana dels últims mesos els havien passat a Elizondo, malgrat que feia temps que s'havia adonat que la Ros ja no necessitava ajuda. No obstant això, hi continuava anant, anava a menjar amb elles, a dormir a casa de la tia, a casa. Des del moment que la seva filla havia començat a créixer dins del seu ventre, des que s'havia atrevit a posar nom a la por i a compartir-la amb en James, i segurament també gràcies al contingut del DVD que guardava juntament amb l'arma a la caixa forta del dormitori, ho va saber, va saber que tenia una certesa, una sensació de llar, d'arrel, de terra, que havia considerat perduda durant anys i per sempre.

Quan va entrar al carrer major va tornar a començar a ploure. Va obrir el paraigua i va caminar esquivant la gent que havia sortit de compres i alguns vianants apresats i desprotegits, que caminaven mig encorbats sota els ràfecs dels edificis i els tendals de les botigues. Es va aturar davant de l'acolorit aparador d'una botiga de roba per a infants, es va quedar encantada mirant uns vestidets de color rosa brodats amb unes floretes minúscules i va pensar que potser la Clarice tenia raó i hauria de comprar

alguna cosa així a la nena. De sobte, va sospirar malhumorada quan li va venir al cap l'habitació que la Clarice havia muntat a la nena. Els seus sogres havien vingut per al naixement de la nena, i malgrat que feia només deu dies que eren a Pamplona, ella ja havia aconseguit superar les pitjors previsions de sogra manefla que es podia esperar. Des del primer dia va deixar clara la seva sorpresa pel fet que no haguessin muntat cap dormitori per a la nena tenint prou habitacions a la casa.

L'Amaia havia recuperat un bressol antic de fusta noble que durant anys havia estat a la sala d'estar de la tia Engrasi, que la feia servir de llenyera. En James el va llimar fins que va treure la veta de sota la capa de vernís vell, el va envernissar de nou i les amigues de l'Engrasi li van cosir uns preciosos faldons i un cobertor blanc que realçava el valor i la tradició del bressol. El seu dormitori era gran, tenia espai de sobres, i la idea de tenir la nena en una altra habitació no l'acabava de convèncer per molts avantatges que hi veiessin els experts. No, no li agradava, almenys de moment. Els primers mesos, mentre li donés el pit, tenir-la a prop li facilitaria les preses nocturnes i estaria més tranquil·la sabent que la sentiria de seguida si plorava o li passava res...

La Clarice havia posat el crit al cel. «La nena ha de tenir la seva pròpia habitació, amb totes les seves coses a prop, creu-me, totes dues descansareu més bé. Si la tens al costat estaràs tota la nit pendent de cada sospir, de cada moviment. Ella ha de tenir el seu espai i vosaltres el vostre. A més, no crec que sigui gaire saludable per a la nena compartir dormitori amb dos adults, perquè després s'hi acostumen i no hi ha manera de dur-los a la seva habitació».

Ella també havia llegit llibres d'una catèrvola de prestigiosos pediatres decidits a adoctrinar tota una nova ge-

neració d'infants educats en el patiment: no se'ls podia agafar massa a coll, havien de dormir sols des que naixien i no s'havien de consolar durant els atacs de frustració perquè havien d'aprendre a ser independents i a administrar els seus fracassos i les seves pors. A l'Amaia li regirava l'estómac tanta neciesa. Suposava que si algun d'aquells il·lustres doctors s'hagués vist obligat com ella a «administrar» les seves pors des de la infantesa, potser la seva visió del món seria una mica diferent. Si la seva filla volia dormir amb ells fins als tres anys, li semblaria perfecte: la volia consolar, escoltar, donar i restar importància als seus petits temors, que, com molt bé sabia, podien ser enormes també en un infant. Però era evident que la Clarice tenia les seves pròpies idees de com s'havien de fer les coses i estava disposada a compartir-les amb el món.

Tres dies enrere, quan va arribar a casa, es va trobar amb el regal sorpresa de la sogra: una magnífica habitació amb armari, canviador, calaixera, catifes i llums. Un empatx de núvols i xaiets roses, de llaços i puntetes pertot arreu. En James la va esperar a la porta amb cara de circumstàncies, i mentre la besava li va xiuxiuejar una disculpa, «Ho fa amb bona intenció», que va almarar prou l'Amaia perquè se li glacés el somriure davant de l'empatx de rosa mentre valorava el fet d'estar sent alienada a casa seva. La Clarice, en canvi, estava encantada de la vida, es movia entre els mobles nous com una presentadora de telebotiga mentre el seu sogre, impassible com sempre davant de la seva enèrgica dona, continuava llegint el diari a la sala d'estar sense immutar-se. A l'Amaia li costava d'imaginar que en Thomas fos el director d'un imperi financer als Estats Units; davant de la seva dona, es comportava amb una barreja de submissió i d'indolència que sempre li resultaven sorprenents. En aquell moment

l'Amaia va ser conscient que en James se sentia molt incòmode, i només per això va intentar mossegar-se la llengua i aguantar mentre la sogra li ensenyava la meravellosa habitació que li havia comprat.

—Fixa't quin armari tan preciós, aquí t'hi cap tota la roba de la nena, i el canviador té tot un vestidor complet a l'interior, no em negaràs pas que les catifes són precioses, i aquí —va dir, somrient satisfeta—, el més important, un bressol digne d'una princesa.

L'Amaia va reconèixer que l'enorme bressol rosa era propi d'una infanta, i tan gran que la nena hi podria dormir fins als quatre anys.

—És maco —es va obligar a dir.

—És preciós, i així li podràs tornar la llenyera a la teva tia.

L'Amaia va sortir de l'habitació sense contestar, va entrar al seu dormitori i va esperar en James.

—Oh, em sap greu, reina, no ho fa amb mala intenció, és que ella és així, només seran uns quants dies més... Ja sé que estàs tenint molta paciència, Amaia, i et prometo que quan se'n vagin ens traurem de sobre tot el que no ens agradi.

Havia acceptat, per en James i perquè no tenia forces per discutir amb la Clarice. En James tenia raó, estava tenint molta paciència, una cosa que no lligava amb el seu caràcter. Era la primera vegada que permetia que algú la dominés, però en aquella última fase de l'embaràs alguna cosa havia canviat en ella. Feia dies que no estava bé, tota l'energia que havia sentit els primers mesos havia desaparegut substituïda per una desgana gens típica d'ella, i la presència dominant de la sogra posava encara més de manifest la seva falta de forces. Va tornar a mirar la robeta rosa de l'aparador i va decidir que ja en tenia prou amb

tot el que havia comprat la Clarice. Els seus excessos d'àvia novella li crispaven els nervis, però hi havia una altra cosa, i és que secretament hauria donat qualsevol cosa per sentir aquella borratxera de felicitat rosa que patia la seva sogra.

Des que s'havia quedat embarassada, amb penes i treballs havia comprat a la nena un parell de peücs, samarretes i calcetes i uns quants pijamets de colors neutres. Suposava que el rosa no era el seu color preferit. Quan veia en algun aparador els vestidets, les jaquetes, els falcons i tots aquells objectes roses plens de llaços i floretes aplicades, pensava que eren macos, adequats per vestir una petita princesa, però quan els tenia a la mà sentia un rebuig total per tota aquella cursileria i acabava per no comprar res, confosa i enfadada. No li hauria anat gens malament una mica de l'entusiasme de la Clarice, que es desfeia en exclamacions d'admiració davant dels vestidets amb les sabatetes de conjunt. Sabia que no podia ser més feliç, que havia estimat aquella criatura des de sempre, des que ella mateixa era una nena trista i desgraciada i somiava a ser mare algun dia, una mare de debò. Aquest desig que va agafar força quan va conèixer en James i que va arribar a tenallar-la amb dubtes i pors quan la maternitat amenaçava de no arribar, fins al punt de plantejar-se un tractament de fecunditat. I llavors, nou mesos enrere, mentre investigava el cas més important de la seva vida, havia quedat embarassada.

Era feliç, o almenys creia que ho havia de ser, i això la confonia encara més. Fins feia poc s'havia sentit plena, contenta i segura com feia anys que no se sentia, i no obstant això, durant les últimes setmanes, uns nous temors que en realitat eren tan vells com el món havien tornat furtivament i se li havien colat als somnis, planaven sobre

el llit mentre dormia i li xiuxiuejaven paraules que coneixia i no volia reconèixer.

Una nova contracció menys dolorosa però més llarga li va tensar el ventre. Va mirar el rellotge. Vint minuts des de l'última al parc.

Es va dirigir al restaurant on havien quedat per dinar perquè la Clarice no volia que en James cuinés cada dia, i entre les insinuacions perquè tinguessin servei a casa i davant del risc d'arribar qualsevol dia i trobar-se amb un majordom anglès, havien optat per dinar i sopar a fora cada dia.

En James havia escollit un modern restaurant en un carrer paral·lel a Mercaderes, el carrer on vivien. Quan l'Amaia va arribar, la Clarice i el silenciós Thomas prenién un Martini. En James es va aixecar tan bon punt la va veure.

—Hola, Amaia, com estàs, amor meu? —li va preguntar, mentre li feia un petó als llavis i tot seguit li enretirava la cadira perquè pogués seure.

—Bé —va respondre ella, valorant la possibilitat de comentar-li l'inici de les contraccions. Però va mirar la Clarice i va decidir que no.

—I la nostra nena? —va somriure en James, que de seguida li va posar la mà a la panxa.

—«La nostra nena» —va repetir la Clarice amb sorna—. Us sembla normal que a una setmana del naixement de la vostra filla encara no hàgiu escollit un nom?

L'Amaia va obrir la carta i va fer veure que llegia després de dedicar una mirada a en James.

—Ai, mare, no tornis a començar... Hi ha uns quants noms que ens agraden però no ens acabem de decidir, de manera que esperarem que la nena neixi. Quan li vegem la carona decidirem com li direm.

—Ah, sí? —es va interessar la Clarice—. I quins noms heu pensat? Potser Clarice?

L'Amaia va esbufegar.

—No, va, digueu-me quins noms heu pensat —va insistir.

L'Amaia va alçar la vista de la carta quan una nova contracció li va tensar el ventre durant uns segons. Va mirar el rellotge i va somriure.

—La veritat és que ja l'he decidit —va mentir—, però vull que sigui una sorpresa. Només et puc avançar que no és Clarice, no m'agraden els noms repetits en una família. Crec que cadascú ha de tenir la seva pròpia identitat.

La Clarice li va fer un somriure forçat.

El nom de la nena era l'altre míssil que la Clarice li llançava cada vegada que en tenia ocasió. Com es diria la nena? La seva sogra hi havia insistit tant, que en James li havia arribat a suggerir que escollís un nom només perquè la seva mare deixés el tema. L'Amaia es va enfadar amb ell. Ja només li faltava allò; hauria d'escollir un nom només per satisfer-la?

—Per satisfer-la no, Amaia. Hem d'escollir un nom, perquè bé haurem de dir a la nena d'alguna manera, i tu sembla que ni tan sols el vols pensar.

I igual que amb el tema de la robeta, sabia que tenien raó. Havia llegit sobre el tema, i s'havia preocupat tant que al final l'hi havia preguntat a la tia Engrasi.

—Bé, jo no he tingut fills, de manera que no puc parlar per experiència, però sé que és bastant habitual en les mares novelles i sobretot en els pares. Quan ja s'ha tingut un fill, un ja sap a què s'enfronta, ja no hi ha cap sorpresa, però amb el primer embaràs sol passar que, tot i que la panxa creix, algunes mares no són capaces de relacionar els canvis del seu cos amb un nadó real. Avui dia, amb les ecografies i la possibilitat d'escoltar el cor del fetus i saber-

ne el sexe, la impressió de realitat del fill que s'espera s'aguditza, però abans, quan no es podia veure el nadó fins al moment del part, eren molts els qui no prenién consciència que tenien un fill fins que no el tenien als braços i li veien la carona. Les inseguretats que t'inquieten són la mar de normals —li va dir, posant-li una mà a la panxa—. Creu-me, no s'està preparat per al que suposa ser pare o mare, encara que alguns ho dissimulin bastant bé.

Va demanar un plat de peix que amb prou feines va tocar i va comprovar que les contraccions es distanciaven i perdien intensitat quan estava en repòs.

Mentre prenién el cafè, la Clarice va tornar a la càrrega.

—Ja heu mirat llars d'infants?

—No, mare —va respondre en James, mentre deixava la tassa a la taula i la mirava amb cara de cansament—. No hem mirat llars d'infants perquè no portarem la nena a la guarderia.

—D'acord, o sigui que buscareu una mainadera perquè la cuidi a casa quan l'Amaia torni a treballar.

—Quan l'Amaia torni a treballar jo cuidaré la nena.

La Clarice va esbatanar els ulls i va mirar el seu marit intentant buscar la complicitat que no va trobar en un Thomas somrient que negava amb el cap i xarrupava el seu te vermell.

—Clarice... —va avisar. Aquelles repeticions del nom de la seva dona xiuxiuejant amb to de retret eren el més semblant a una protesta que arribava a sortir de la boca d'en Thomas.

Ella no es va donar per alludida.

—No ho deveu pas dir de debò. Com te'n vols cuidar, tu, de la nena? Però si no en tens ni idea, de nadons.

—Doncs n'aprendré —va respondre ell, divertit.

—Aprendre'n? Per l'amor de Déu! Necessitaràs ajuda.

—Ja tenim una noia que ve per hores.

—No parlo d'una noia que vingui quatre hores a la setmana, parlo d'una mainadera, una cuidadora que s'ocupi de la nena.

—Ho faré jo, ho farem entre tots dos, això és el que hem decidit.

En James semblava d'allò més divertit, i per la cara d'en Thomas, va deduir que ell també.

La Clarice va esbufegar i va adoptar un somriure tens i un to pausat que indicava el suprem esforç que feia per ser raonable i pacient.

—Mira, entenc tot això dels pares moderns que donen el pit al fill fins que tenen dents, de deixar-lo dormir al vostre llit i de voler-ho fer tot sols i sense ajuda, però rei, tu també has de treballar, la teva carrera està en un moment molt important, i durant el primer any la nena no et deixarà temps ni per respirar.

—Acabo d'enllestir una col·lecció de quaranta-vuit peces per a l'exposició del Guggenheim de l'any que ve, i tinc feines en reserva de sobres per poder-me dedicar un temps a la meva filla. A més, l'Amaia no està sempre ocupada, té temporades de més feina, però normalment sempre arriba d'hora a casa.

L'Amaia va notar que el ventre se li tensava a sota la brusa. Aquesta vegada la contracció va ser més dolorosa. Va respirar a poc a poc intentant dissimular i va mirar el rellotge. Quinze minuts.

—Estàs pàl·lida, Amaia, et trobes bé?

—Estic cansada. Em sembla que aniré a casa i m'estiraré una estona.

—Bé, el teu pare i jo anirem a comprar —va dir la Clarice—, perquè si no haureu de tapar la nena amb fulles de parra. Ens trobem aquí per sopar?

—No —va afanyar-se a dir l'Amaia—. Avui menjaré una cosa lleugera i procuraré descansar. És que havia pensat anar a comprar demà; he vist una botiga amb uns vestidets preciosos.

L'esquer va funcionar. La perspectiva d'anar a comprar amb la jove va asserenar immediatament la Clarice, que va somriure encantada.

—I tant que sí, reina! Ja veuràs que bé que ens ho passarem, fa dies que veig coses precioses! Descansa, reina.

En Thomas es va inclinar per fer un petó a l'Amaia abans de sortir.

—Bona jugada —va xiuxiuejar, fent-li l'ullet.

La casa on vivien al carrer Mercaderes no deixava discernir per fora la magnificència dels alts sostres, els amplis finestrals, els casetonats de fusta, les meravelloses motllures que adornaven les nombroses habitacions i la planta baixa, on en James hi tenia instal·lat el taller i que en el passat havia albergat una fàbrica de paraigües.

Després de dutxar-se, l'Amaia es va estirar al sofà amb una llibreta en una mà i el rellotge a l'altra.

—Avui et veig més cansada de l'habitual. Ja durant el dinar he notat que estaves amoinada, gairebé no has fet cas de les bestieses de la meva mare.

L'Amaia va somriure.

—És per alguna cosa que ha passat al jutjat? M'has dit que s'ha suspès el judici, però no m'has dit per què.

—En Jásón Medina s'ha suïcidat aquest matí als lavabos del jutjat, demà sortirà als diaris.

—Caram —va dir en James, arronsant les espatlles—. No puc pas dir que ho lamenti.

—No, no és una gran pèrdua, però suposo que deu ser decebedor per a la família de la noia que al final no hi hagi judici. És clar que d'aquesta manera s'estalvien de reviure l'infern escoltant detalls escabrosos.

En James va assentir, pensatiu.

L'Amaia va pensar a explicar-li el detall de la nota que en Medina havia deixat dirigida a ella. Però va decidir que només aconseguiria amoïnar-lo i no volia espatllar un moment tan especial amb aquell detall.

—De totes maneres, és veritat que avui estic més cansada i que tinc el cap en una altra banda.

—Ah, sí? —va dir en James, encuriosit.

—A dos quarts d'una he començat a tenir contraccions cada vint-i-cinc minuts. Al principi em duraven només uns segons, però ara s'han intensificat i en tinc cada dotze minuts.

—Ostres, Amaia, però per què no m'ho deies abans? I has aguantat així tot el dinar? Et fan molt de mal?

—No —va dir, somrient—, no me'n fan gaire. Són més aviat com una gran pressió, i no volia pas que la teva mare es posés histèrica. Ara necessito una mica de calma. Descansaré controlant la freqüència fins que estigui preparada, i llavors anirem a l'hospital.

El cel de Pamplona continuava cobert de núvols que amb prou feines deixaven entreveure la llum llunyana i tremolosa de les estrelles hivernals.

En James dormia de bocaterrosa i ocupava una part del llit més gran de la que per dret li corresponia, amb aquella relaxada placidesa que era habitual en ell i que l'Amaia havia envejat sempre. Al principi s'havia mostrat reticent a estirar-se, però ella l'havia convençut que era

millor que estigués ben descansat per quan de debò el necessités despert.

—Segur que estaràs bé? —havia insistit.

—És clar que sí, James, només he de controlar la freqüència de les contraccions. Quan arribi el moment ja t'avisaré.

S'havia adormit només tocar el llit, i ara la seva respiració compassada i el frec suau dels fulls del llibre quan els passava eren l'únic soroll que se sentia a tota la casa.

Va interrompre la lectura quan va notar que li venia una altra contracció. Va panteixar agafant-se fort als braços del balancí on havia passat l'última hora, i va esperar que l'onada passés.

Contrariada, va abandonar definitivament el llibre sense marcar la pàgina perquè, de fet, es va adonar que malgrat el que havia avançat no havia parat gens d'atenció al que llegia. Les contraccions s'havien intensificat molt durant l'última mitja hora i havien sigut molt doloroses. Amb prou feines s'havia pogut contenir les ganes de queixar-se. Tot i així, va decidir esperar una mica més. Es va acostar al finestral i va mirar al carrer, força concorregut aquella nit de divendres malgrat el fred que havien deixat les pluges intermitents. Gairebé era la una de la matinada.

Va sentir soroll a l'entrada, es va acostar a la porta del dormitori i va escoltar.

Els seus sogres tornaven de sopar i de fer un volt. Es va girar per mirar la claror suau que desprenia el llum que havia fet servir per llegir i va considerar la possibilitat d'apagar-lo, però no calia. La seva sogra era una manefla en gairebé tots els sentits, però no trucaria a la porta del seu dormitori ni boja.

Va continuar controlant la freqüència creixent de les contraccions mentre escoltava els sorolls de casa seva, els

sorolls que feien els sogres dirigint-se al dormitori, i com després tot cessava i deixava pas al silenci poblat de cruixits i xiuxiuejos que emplenaven l'enorme casa i que ella coneixia tan bé com la pròpia respiració. Ja no s'havia d'amoïnar: en Thomas dormia com un soc i la Clarice prenia somnífers cada nit, de manera que fins a la matinalda no era conscient de res.

La contracció següent va ser terrible, i tot i que es va concentrar a inspirar i expirar tal com li havien ensenyat al curset de preparació per al part, li va fer la sensació que duia posada una cotilla d'acer que li pressionava els ronyons i li comprimia els pulmons amb tanta força que li va venir por. Estava espantada, i no era pel part; admetia que tenia algunes pors per això, però sabia que eren normals. El que l'espantava de debò era més profund i important, ho sabia, perquè no era pas la primera vegada que s'enfrontava a aquella por. Durant molts anys l'havia portat com un viatger indesitjable i invisible que només es manifestava en els moments de debilitat.

La por era un vell vampir que planava sobre el seu llit mentre dormia, l'esperava amagat entre les ombres i li omplia els somnis d'horribles presències. De sobte, li va venir al cap la manera com l'anomenava la seva àvia Juanita, *gaueko*, «de la nit». El *gaueko* era una presència, una ombra que havia retrocedit cap a la foscor quan ella havia sigut capaç d'obrir una bretxa en les seves pròpies defenses, una bretxa per la qual havia penetrat la llum impulsada per la comprensió i l'enteniment i que havia revelat amb tota crueltat els terribles fets que li havien marcat la vida per sempre i que, a força d'un control ferri, ella mateixa havia mantingut sepultats al fons de l'ànima. Entendre-ho, saber la veritat, afrontar-la, havia sigut el primer pas, però fins i tot en aquell moment d'eufòria, quan ja

semblava que tot havia passat, sabia que no havia guanyat la guerra, sinó només una batalla, gloriosa perquè era la primera vegada que li arrabassava un triomf a la por, però només una batalla. Des d'aquell dia, havia treballat amb fermesa per mantenir oberta aquella bretxa en el mur, i la llum que entrava a gavadals havia enfortit la relació amb en James i el concepte que havia forjat de si mateixa durant anys, i com a colofó aquell embaràs, la petita criatura que creixia en el seu interior, li va proporcionar una pau que mai abans no havia ni imaginat. Durant tota la gestació s'havia trobat molt bé, ni un mareig, ni una molèstia. El son reparador de cada nit era serè i plàcid, sense malsons ni sobresalts, i durant el dia s'havia sentit tan plena d'energia que ella mateixa se n'havia estranyat. Un embaràs idíl·lic fins feia una setmana, des de la nit que el mal va tornar.

Havia treballat com cada dia a comissaria, investigaven el cas d'una dona desapareguda en el qual el seu company sentimental era el principal sospitós. Durant mesos, el cas s'havia considerat una fugida intencional, però la insistència de les filles, convençudes que la seva mare no havia desaparegut voluntàriament, havia fet que l'Amaia s'interessés pel cas i reiniciés la investigació. La dona, de mitjana edat, a més de tenir dues filles, tenia tres néts, era catequista a la parròquia i visitava diàriament la seva mare, internada en una residència. Massa arrelaments per anar-se'n sense més ni més. És veritat que a casa seva hi faltaven maletes, roba, documents i diners, i que tot s'havia comprovat a la fase preliminar. Però tot i així, quan l'Amaia va agafar les regnes de la investigació, va insistir a visitar el domicili de la dona. La casa de la Lucía Aguirre semblava tan pulcra i ordenada com la foto somrient de la propietària que dominava el rebedor. A la petita saleta,

una labor de ganxet descansava sobre la tauleta de cafè plena de fotografies dels seus néts.

Va recórrer el bany i la cuina, que estaven immaculats. Al dormitori principal, el llit fet i l'armari gairebé buit, igual que els calaixos de la calaixera. I a l'habitació de convidats, dos llits de costat.

—Jonan, què hi veus aquí d'estrany?

—Els llits tenen edredons diferents —va dir el sotsinspector Etxaide.

—Ja ens en vam adonar a la primera visita, l'altre edredó de conjunt està guardat a l'armari —va aclarir el policia que els acompanyava, repassant les seves notes.

L'Amaia el va obrir i va comprovar que, efectivament, hi havia un edredó blau de conjunt amb el d'un dels llits perfectament plegat i protegit dins d'una funda transparent.

—I no us va semblar estrany que una dona tan pulcra, tan curosa amb l'aspecte de la llar, no es prengués la molèstia de posar els edredons de conjunt si els tenia tant a mà?

—Per què hauria hagut de pensar a canviar els edredons, si pensava fugir? —El policia va arronsar les espatlles.

—Perquè som esclaus del nostre caràcter. ¿Sap que algunes dones alemanyes del Berlín oriental fregaven el terra de casa seva abans de fugir a l'Alemanya occidental? Desertaven del seu país, però no volien que ningú digués d'elles que eren unes males mestresses de casa.

L'Amaia va estirar la funda i va treure aquell embalum de l'armari, el va posar a sobre d'un dels llits i va obrir la cremallera. L'olor penetrant de lleixiu va inundar l'habitació. Amb una mà enguantada va estirar un dels extrems per desdoblegar la peça, i va deixar visible una taca groguenca al centre de l'edredó on el lleixiu s'havia menjat el color.

—Ho veu, agent? Discordança —va dir mentre es girava cap al policia, que assentia astorat.

—El nostre assassí ha vist prou pel·lícules de forenses per saber que la sang es neteja amb lleixiu, però ha resultat ser un desastre com a amo de casa i no ha tingut en compte que es menjaria el color del teixit. Que vinguin els de la científica i que busquin sang, la taca és enorme.

Després d'una minuciosa recerca per part de la policia científica, s'havien trobat restes, que malgrat que s'havien netejat revelaven la presència d'una quantitat de sang incompatible amb la vida: un cos humà conté cinc litres de sang, amb la pèrdua de cinc-cents mil·lilitres es pot perdre la consciència, i la quantitat que evidenciaven les proves apuntava a més de dos litres. Aquell mateix dia havien detingut el sospitós, un paio amb aire de pinxo i cregut amb el cabell canós massa llarg i la camisa oberta fins a la meitat del pit. A l'Amaia li van venir ganes de riure quan el va veure des de la sala contigua.

—Torna l'home —va murmurar el sotsinspector Etxaide—. Qui l'interrogarà?

—L'inspector Fernández, ells van dur el cas des del principi...

—Em pensava que ho fariem nosaltres, ara és un homicidi. Si no arriba a ser per vostè, encara estarien esperant que la senyora enviés una postal des de Cancún.

—Cortesía, Jonan. A més, jo no estic per interrogatoris —va dir, assenyalant-se la panxa.

L'inspector Fernández va entrar a la sala contigua i en Jonan va activar el sistema de gravació.

—Bon dia, senyor Quiralte, sóc l'inspector Fer...

—Un moment —va interrompre en Quiralte, alçant les mans emmanillades i acompanyant el gest amb un cop de cabellera digne d'una diva del paper cuixé—. Que no m'interrogarà la poli estrella?

—A qui es refereix?

—Ja sap, a la inspectora aquella de l’FBI.

—Com ho sap, això? —va preguntar el policia, desconcertat.

L’Amaia va fer petar la llengua amb cara de fastigueig.

En Quiralte va somriure, satisfet.

—Ho sé perquè sóc més llest que tu.

En Fernández es va posar nerviós, no tenia gaire experiència en interrogatoris a assassins; segurament se sentia tan observat com el sospitós, que per un moment havia aconseguit desconcertar-lo.

—Recupera el control —va xiuxiuejar l’Amaia.

Gairebé com si l’hagués pogut sentir, en Fernández va recuperar les regnes de l’interrogatori.

—I per què vols que t’interrogui ella?

—Perquè m’han dit que està molt bona, i què vols que et digui?, entre que m’interrogui una inspectora guapa i tu, no tinc dubtes —va dir, arrepanant-se a la cadira.

—Doncs t’hauràs de conformar amb mi, perquè la inspectora a qui et refereixes no està de servei.

En Quiralte es va girar cap al vidre de mirall com si el pogués traspasar amb la mirada i va somriure.

—Doncs és una llàstima, l’hauré d’esperar.

—No pensa declarar?

—És clar que sí, home! —Era evident que es divertia—. No facis aquesta cara! Si la poli estrella no hi és, porta’m davant del jutge i li diré que jo vaig matar aquella estúpida.

I en efecte, va confessar immediatament, però tot seguit va tenir la barra de dir al jutge que si no hi havia cadàver no hi havia crim, i que de moment no pensava dir on era. El jutge Markina era un dels més joves que coneixia. Amb cara de model i uns texans gastats, podia desconcertar i fer que alguns delinqüents s’aventuressin mas-

sa, com en aquell cas, perquè amb un dels encantadors somriures que causaven estralls entre les funcionàries del jutjat havia decretat presó per al sospitós.

—No hi ha cadàver, senyor Quiralte? Doncs esperarem que aparegui. Em sembla que vostè ha vist massa pel·lícules americanes. Pel sol fet d'admetre que sap on és i no ho vol revelar ja en tinc de sobres per tenir-lo a la presó indefinidament, però és que, a més, ha confessat que la va matar. Potser una temporadeta a la presó li refrescarà la memòria. El tornaré a veure aquí mateix quan tingui alguna cosa per explicar-me. Fins llavors...

L'Amaia havia tornat a casa caminant. Va procurar, en un exercici de control, treure's del cap els detalls de la investigació i canviar prou d'humor per sopar amb en James i celebrar que aquell havia sigut el seu últim dia de feina. Li faltaven dues setmanes per a la data probable del part i se sentia capaç de treballar fins a l'últim dia, però els pares d'en James arribarien l'endemà i ell l'havia convençut perquè s'agafés vacances per poder estar amb la família. Després de sopar, el cansament de la jornada la va fer caure al llit exhausta. S'havia adormit sense adonar-se'n, recordava que estava parlant amb en James, i després, res.

La va sentir abans de veure-la. Tremolava de fred i les dents quan li petaven feien un soroll d'os contra os tan intens que va ser suficient per fer-li obrir els ulls. La Lucía Aguirre, amb el mateix jersei de punt vermell i blanc que duia a la fotografia que hi havia a l'entrada de casa seva, un crucifix d'or al pit i els cabells curts i rossos, segurament tenyits per amagar els blancs. Res més del seu aspecte feia recordar la dona riallera i confiada que somreia a la càmera. La Lucía Aguirre no plorava, no gemegava ni somicava, però en el blau dels seus ulls hi havia un dolor profund i desconcertant que li feia aflorar al

rostre una ganyota de profunda confusió, com si no entengués res, com si el que li passava li fos impossible d'acceptar. Estava dreta, quieta, desorientada, apàtica, sacsejada per un vent implacable que semblava que bufava de totes direccions imprimint-li un balanceig rítmic que feia ressaltar encara més la sensació de desemparança. S'abraçava la cintura amb el braç esquerre per procurar-se d'aquesta manera un petit refugi que era insuficient per obtenir algun consol, i de tant en tant llançava mirades al seu voltant que eren sondes buscant... fins que va trobar els ulls de l'Amaia. Va obrir la boca, sorpresa com una nena pel seu aniversari, i va començar a parlar. L'Amaia veia com se li movien els llavis morats pel fred, però no en sortia cap so. Es va incorporar fins que va quedar asseguda al llit mentre es concentrava totalment a intentar entendre el que li deia la dona, però era molt lluny i el vent ensordidor que bufava s'enduia els lleus sons que li brollaven dels llavis, que repetien una vegada i una altra les mateixes paraules que ella no podia entendre. Es va despertar confosa i disgustada per la sensació angoixant que la dona havia aconseguit transmetre-li i amb un creixent sentiment de desencant. Aquell somni, aquella aparició fantasmal, venia a trencar un estat gairebé de gràcia contra la por en el qual havia viscut des que va concebre la nena, un lapsus de pau en el qual tots els malsons, els *gaueko*, tots els fantasmes havien sigut exiliats a un altre món.

Temps enrere, a Nova Orleans, una nit, davant d'una cervesa freda en un bar del carrer Saint Louis, un somrient agent de l'FBI li havia preguntat:

—Digui'm, inspectora Salazar, se li apareixen les víctimes assassinades als peus del llit?

L'Amaia havia esbatanat els ulls, molt sorpresa.

—No dissimuli, Salazar, sé distingir un policia que veu fantasmes d'un que no.

L'Amaia el va observar en silenci intentant desxifrar si feia broma o no, però ell va continuar parlant mentre a la boca se li dibuixava un somriure que no aconseguia anar més enllà.

—I ho sé perquè a mi fa anys que les víctimes em visiten.

L'Amaia va somriure, però l'agent Aloisius Dupree la mirava als ulls i va saber que parlava seriosament.

—Es refereix...

—Em refereixo, inspectora, a despertar-se a mitja nit i veure al costat del teu llit la víctima del cas que intentes resoldre. —En Dupree ja no somreia.

Ella el mirava una mica alarmada.

—No em decebi, Salazar. Ara em dirà que m'equivoco i que vostè no veu fantasmes? Seria una decepció...

Estava desconcertada, però no tant per arriscar-se a quedar en ridícul.

—Agent Dupree, els fantasmes no existeixen —va dir, alçant la gerra per brindar.

—Per descomptat, inspectora, però si no vaig errat, i no hi vaig, en més d'una ocasió s'ha despertat a mitja nit després de percebre la presència d'una d'aquestes víctimes perdudes que li parla als peus del llit. M'equivoco?

L'Amaia va fer un trago de cervesa, decidida a no dir res però convidant-lo a continuar.

—No se n'ha pas d'averkonyir, inspectora... Prefereix el terme «somiar» en les víctimes?

L'Amaia va sospirar.

—Crec que resulta igual d'inquietant, igual d'incorrecte i igual d'insà.

—Aquí és on hi ha el problema, inspectora, a qualificar-ho com una cosa insana.

—Expliqui tot això al psiquiatre de l’FBI o al seu homònim de la Policia Foral —va replicar ella.

—Vinga, Salazar! Ni vostè ni jo som tan rucs per exposar-nos a l’escrutini del psiquiatre quan tots dos sabem que és una cosa que s’escaparia del seu enteniment. La majoria de la gent pensaria que un policia que té malsons amb un cas està, com a mínim, estressat, i si m’estira, massa implicat emocionalment.

Va fer una pausa mentre bevia l’últim trago de la gerra i va alçar la mà per demanar-ne dues més. L’Amaia volia protestar, però la calor humida de Nova Orleans, la música suau procedent d’un piano que algú acariciava al fons del local i un antic rellotge parat a les deu que presidia la barra del bar, la van fer desistir. En Dupree es va esperar fins que el cambrer els va posar les gerres plenes al davant.

—Les primeres vegades és acollonant, afecta tant que un es pensa que s’ha començat a tornar boig. Però no és així, Salazar, és just al contrari. Un bon detectiu d’homicidis no té una ment simple, i els seus processos mentals no poden ser-ho. Passes hores intentant comprendre la ment d’un assassí, com pensa, què desitja, com sent. Després vas al dipòsit i et quedes davant la seva obra, esperant que el cadàver t’expliqui per què, perquè saps que en el moment que sàpigues quina és la motivació tindràs una oportunitat d’atrapar-lo. Però la majoria de vegades el cadàver no és suficient, perquè un cadàver és només un embolcall trencat i potser les investigacions criminalistes s’han centrat més a intentar desxifrar la ment criminal que no pas en la víctima en si. Durant anys s’ha considerat l’assassinat el producte final d’una obra sinistra, però la victimologia s’obre pas demostrant que l’elecció de la víctima mai no és casual, fins i tot quan pretén ser aleatò-

ria, això mateix marca una pauta. Somiar en les víctimes és només tenir accés a una visió projectada de la nostra ment subconscient, però no per això menys important, perquè és només una altra forma del procés mental. Les aparicions de víctimes que s'acostaven al meu llit em van torturar durant un temps, em despertava amarat de suor, aterrit i preocupat, l'ansietat em durava hores mentre valorava fins a quin punt la meua salut mental n'estava sortint afectada. Aleshores jo era un agent jove i estava al càrrec d'un agent veterà. Una vegada, durant una tediosa vigilància de diverses hores, em vaig despertar de sobte amb un d'aquests malsons. «Caram, ni que haguessis vist un fantasma», em va dir. Em vaig quedar glaçat. «Potser sí», li vaig respondre. «Així que veus fantasmes?, doncs la propera vegada faries bé de no cridar, no resistir-te tant i parar més atenció al que diuen». Va ser un bon consell. Amb els anys, he après que quan somio en una víctima una part de la meua ment està projectant una informació que és aquí dins, però que no he sigut capaç de veure.

L'Amaia va assentir lentament.

—Llavors, són fantasmes, o projeccions de la ment de l'investigador?

—Això segon, per descomptat. Tot i que...

—Sí?

L'agent Dupree no va contestar, va alçar la gerra i va beure.

Va despertar en James intentant no alarmar-lo. Ell va seure de cop al llit tot fregant-se els ulls.

—Ja anem a l'hospital?

L'Amaia va assentir amb la cara desencaixada mentre intentava fer un somriure, sense èxit.

En James es va posar uns texans i un jersei que s'havia deixat a punt als peus del llit.

—Truca a la tia per dir-l'hi. L'hi vaig prometre.

—Han arribat els meus pares?

—Sí, però no els avisis, James, són les dues de la matinalada, segurament el part s'allargarà, i a més el més probable és que no els deixin entrar i s'hagin d'estar hores en una sala d'espera.

—La teva tia sí i els meus pares no?

—James, ja saps que la tia no vindrà, fa anys que no surt de la vall. Només és que li vaig prometre que l'avisaria quan arribés el moment.

La doctora Villa tenia uns cinquanta anys i els cabells, prematurament canosos, deixats anar en una cabellera curta que li arribava a ocultar completament el rostre quan s'inclinava cap endavant. Després d'examinar-la, es va acostar al capçal de la llitera on hi havia l'Amaia estirada.

—Bé, Amaia, tenim notícies bones i no tan bones.

L'Amaia va esperar que continués parlant mentre allargava la mà cap a en James, que l'hi va agafar entre les seves.

—Les bones: estàs de part, la nena està bé, el cordó umbilical ha quedat col·locat cap enrere i el cor li bateja amb força fins i tot durant les contraccions. Les no tan bones són que, malgrat les hores que fa que tens dolors, gairebé no has fet feina de part, has dilatat una mica, però la nena no està ben col·locada en el canal del part. Però el que em preocupa realment és que et veig molt cansada. Que no has dormit bé?

—No, aquests últims dies no gaire bé.

No gaire bé era quedar-se curta. Des que els malsons havien tornat, amb prou feines si havia dormit alguna es-

toneta de tant en tant, uns minuts en què queia en un estat gairebé d'inconsciència del qual es despertava mal-humorada i terriblement cansada.

—Et quedaràs ingressada, Amaia, però no vull que et quedis estirada; necessito que caminis, perquè això ajudarà a posicionar el cap de la nena. Quan et vingui una contracció prova de posar-te ajupida, la suportaràs més bé i ajudaràs a la dilatació.

L'Amaia va sospirar, resignada.

—Ja sé que estàs cansada, però falta poc, i és ara quan has d'ajudar la teva filla.

L'Amaia va assentir.

Durant les dues hores següents es va obligar a caminar amunt i avall del passadís de l'hospital, desert de matinalda. En James, al seu costat, semblava que se sentia completament fora de lloc, assolat per la impotència que li produïa veure-la patir sense poder-li fer res.

Durant els primers minuts no havia parat de preguntar-li si es trobava bé, si podia fer alguna cosa, si volia que li portés alguna cosa, el que fos. Ella amb prou feines li havia contestat, concentrada a exercir algun control sobre aquell cos que no semblava seu, aquell cos fort i sa que sempre li havia produït la secreta satisfacció de sentir-se suficient, i que ara s'havia reduït a un munt de carn adolorida que gairebé la feia somriure només de pensar en l'absurda creença que sempre havia tingut que ella suportava molt bé el dolor.

Finalment, en James va optar pel silenci, i ella ho preferia així. Havia fet molts esforços per contenir-se i no engegar-lo a pastar fang cada vegada que li preguntava si li feia molt de mal. El dolor l'enfurismava d'una manera animal, i el cansament i la manca de son començaven a restar-li coherència als pensaments, que ja només es con-

centraven en un que li dominava a la ment: «Només vull que això s'acabi».

La doctora Villa va llençar els guants, satisfeta.

—Bona feina, Amaia, et falta una mica per dilatar, però la nena està ben col·locada. Ara només és qüestió de contraccions i temps.

—Quant de temps? —va preguntar, angoixada.

—Com que ets novella, poden ser minuts o hores, però ara et podràs estirar i estaràs més còmoda. Et monitoritzarem i et prepararem per al part.

Quan es va estirar es va quedar adormida. El son li va venir com una llosa pesada a tancar-li els ulls, que ja no podia mantenir més oberts.

—Amaia, Amaia, desperta't.

Va obrir els ulls i va veure la seva germana Rosaura amb deu anys, els cabells esbullats i una camisa de dormir rosa.

—Ja és gairebé de dia, Amaia, te n'has d'anar al teu llit, que si l'*ama* et troba aquí ens renyarà a totes dues.

Va apartar maldestrament les mantes i quan va posar els peuetes de cinc anys al terra fred de l'habitació va aconseguir obrir els ulls i distingir entre les ombres la blancor del seu llit, el llit on no volia dormir perquè, si ho feia, ella vindria a la nit a observar-la amb els seus ulls negres i freds i aquella expressió de profund menyspreu a la boca. Fins i tot sense obrir els ulls, la percebria amb tota claredat, li notaria l'odi contingut en la cadència de la respiració mentre l'observava, i fingiria que dormia sabent que ella sabia que fingia. Llavors, quan ja no pogués més, quan els membres se li comencessin a engarrotar per la tensió continguda, quan la petita bufeta amenacés de vessar el contingut entre les cames, notaria com la mare s'inclinava sobre el seu rostre crispat amb els ulls tancats i una oració

silenciosa, com una lletania repetida en el seu cervell una vegada i una altra, perquè ni davant de la por més profunda caigués en la temptació de contravenir l'ordre.

Noobriselsullsnoobriselsullsnoobriselsullsnoobriselsullsnoobriselsullsnoobriselsullsnoobriselsullsnoobriselsulls.

No els obriria, però tot i així percebria la lenta inclinació, la precisió de l'acostament i el somriure gèlid que es formava al rostre de la seva mare abans de xiuxiuejar:

—Dorm, petita meuca. L'*ama* no se't menjarà pas, avui.

En canvi, no se li acostaria pas si dormia amb les seves germanes. Ho sabia, i per aquest motiu cada nit, quan els seus pares ja eren al llit, es desfeia en precés i promeses de servitud a les seves germanes perquè la deixessin dormir amb elles. La Flora poques vegades hi accedia, i si ho feia era a canvi de la seva esclavitud tot l'endemà, però la Rosaura s'estovava si la veia plorar, i plorar era molt fàcil quan es tenia tanta por.

Va caminar per l'habitació a les fosques, percebent només a mitges el perfil del llit, que semblava que s'allunyava mentre el terra se li estovava sota els peus i l'olor de cera del terra es convertia en una altra olor més natural, la de la terra humida del bosc. Va deambular entremig dels arbres protegida entre les columnes centenàries mentre escoltava la crida del riu Baztan, que corria lliure. Es va acostar a la llera pedregosa i va xiuxiuejar: «El riu». I la seva veu es va convertir en un eco que va ressonar contra les parets mil·lenàries de roca mare que encaixonaven el curs de l'aigua. «El riu», va repetir.

Llavors va veure el cos. Una noia d'uns quinze anys jeia morta sobre els còdols de la llera. Tenia els ulls oberts mirant a l'infinit, els cabells estesos als costats en uns flocs perfectes, les mans crispades en una paròdia d'oferiment amb els palmells mirant cap amunt, mostrant el buit.

—No! —va cridar l'Amaia.

I quan va mirar al seu voltant va veure que no hi havia un cos, sinó una dotzena, disposats als dos marges del riu com un macabre floriment d'una primavera infernal.

—No! —va repetir, ara amb una veu que era una súplica.

Les mans dels cadàvers es van alçar simultàniament i la van apuntar amb un dit que assenyalava el seu ventre.

Una sacsejada li va fer mig recuperar la consciència mentre tenia una contracció... però va tornar al riu.

Els cadàvers havien recuperat la mobilitat, un fort vent que semblava que s'originava al mateix riu els despentinava els cabells agitant-los com fils d'estels elevats al cel, i agitava també la superfície cristal·lina del riu arrissant l'aigua en volutes blanques i escumoses. Malgrat el rugit del vent, va sentir el plor de la nena que era ella mateixa, barrejat amb altres plors que semblava que provenien dels cadàvers. S'hi va acostar una mica més i va veure que, efectivament, les nenes ploraven amb llàgrimes denses que els dibuixaven sobre els rostres uns camins platejats, brillants a la llum de la lluna.

El dolor d'aquelles ànimes va lacerar el seu pit de nena.

—No puc fer res —va gemegar, impotent.

El vent es va aturar de cop i va sumir el llit del riu en un silenci profund. Llavors es van començar a sentir uns cops aquosos i rítmics.

Plas, plas, plas...

Com un aplaudiment lent i cadenciós procedent del riu.

Plas, plas, plas...

Com quan corria pels bassals que havia format la pluja. Al primer xipolleig se n'hi va unir un altre.

Plas, plas, plas, plas, plas...

I un altre. Plas, plas, plas... I un altre. Fins que va sonar com una intensa granissada, o com si l'aigua del riu estigués bullint.

—No puc fer res —va repetir, embogida per la por.

—Neteja el riu! —va cridar una veu.

—El riu.

—El riu.

—El riu —van repetir d'altres.

Va buscar desesperada l'origen de les veus que clamaven des de les aigües. Es va obrir una clariana en el cel cobert de Baztan, que va deixar passar de nou la llum platejada de la lluna, que va il·luminar les dames. Assegudes a les roques que sobresortien, picaven la superfície de l'aigua amb els peus d'ànec mentre s'estiraven els cabells i repetien la lletania, que brollava ferotge de les seves boques de llavis grossos i vermells i dents afilades com agulles.

—Neteja el riu.

—Neteja el riu.

—El riu, el riu, el riu.

—Amaia, Amaia, desperta't. —La veu imperiosa de la llevadora la va fer tornar a la realitat—. Va, Amaia, que això està fet. Ara et toca a tu.

Però ella no escoltava, perquè per sobre de la veu de la llevadora les continuava sentint clamar des del riu.

—No puc! —va cridar.

Era inútil, perquè elles no escoltaven, només exigien.

—Neteja el riu, neteja la vall, neteja l'ofensa... —I les veus es van convertir en un crit que es va fondre amb el que li sortia a ella de la gola mentre notava la punxada ferotge d'una altra contracció.

—Amaia, et necessito aquí —va dir la llevadora—, a la propera has d'empènyer. El part pot durar dues contrac-

cions o deu, depenent de com ho facis de bé. Tu decideixes, o dues o deu.

Va assentir mentre s'incorporava per agafar-se a les barres i en James es posava darrere seu subjectant-la, silencios i trasmudat però ferm.

—Molt bé, Amaia —va dir la llevadora—. Estàs a punt?

Va assentir.

—Doncs ara en ve una —va dir, observant el monitor—. Empeny, reina.

Va posar-hi tota l'ànima, contenint la respiració i empenyent mentre notava que alguna cosa s'esquinçava dintre seu.

—Ja ha passat. Bé, Amaia, ho has fet bé, però has de respirar per a tu i per al nadó. A la propera has de respirar, creu-me, que faràs més feina.

Va assentir obedient mentre en James li netejava la suor que li perlava la cara.

—Va, que en ve una altra. Vinga, Amaia, acabem amb això, ajuda la teva nena, treu-la, ara.

«Dues o deu, dues o deu», li repetia una veu dins del cap.

—Res de deu —va xiuxiuejar.

I mentre es concentrava a respirar, va empènyer, empenyer i empenyer fins que va notar que l'ànima se li esberlava i una sensació aclaparadora d'abandonament s'apoderava del seu cos.

«Potser m'estic dessagnant», va pensar. I també va pensar que si era veritat tant li feia, perquè sagnar era dolç i plàcid. Ella mai no havia sagnat així, però l'agent Dupree, que havia rebut un tret al pit i havia estat a punt de morir, li havia dit que el tret li havia fet un mal horrorós, però que sagnar era plàcid i dolç, com si et tornessis oli i et vessessis. I com més sagnaves, menys t'importava.

Llavors va sentir el plor. Era fort, potent, tota una declaració d'intencions.

—Oh, Déu meu, quin nen tan guapo! —va exclamar la infermera.

—I és rosset com tu —va afegir la llevadora.

Es va girar per buscar els ulls d'en James i el va veure tan confós com ella mateixa.

—Un nen? —va preguntar.

Des d'un costat de la sala li va arribar la veu de la infermera.

—Un nen, sí senyor, tres quilos dos-cents, i molt guapo.

—Però... ens havien dit que era una nena... —va dir l'Amaia.

—Doncs el que us ho va dir es va equivocar. A vegades ja passa, tot i que generalment és al contrari, les nenes semblen nens per la posició del cordó umbilical.

—N'està segura? —va insistir en James, que continuava sostenint l'Amaia des del darrere.

L'Amaia va notar el pes tebi del cosset, que es removia amb força embolcallat en una tovallola que la infermera li acabava de posar a sobre.

—Un nen, sense cap mena de dubte —va dir, mentre apartava la tovallola i mostrava el cos del nadó.

L'Amaia estava perplexa.

El petit rostre del seu fill es contreia en unes ganyotes exagerades i s'agitava com si busqués alguna cosa. El nen va alçar el seu puny rosat fins a la boca i el va succionar amb força mentre entreobria els ulls i la mirava.

—Oh, Déu meu, James, és un nen —va aconseguir dir.

El seu marit va estirar els dits per tocar la galta suau del nadó.

—És meravellós, Amaia... —I la veu se li va esquarterar

mentre ho deia i s'inclinava per besar-la. Les llàgrimes li havien baixat per la cara i es va notar els llavis amb gust salat.

—Felicitats, amor meu.

—Felicitats a tu també, *aita* —va dir, mirant el nen, que semblava molt interessat en la llum del sostre i tenia els ulls ben oberts.

—De debò que no sabíeu que era un nen? —va preguntar la llevadora, sorpresa—. Doncs jo em pensava que sí, perquè no has parat de repetir el seu nom durant el part: Ibai, Ibai... És així com li posareu?

—Ibai... «el riu» —va xiuxiuejar l'Amaia.

Va mirar en James, que somreia, i després va mirar el seu fill.

—Sí, sí —va afirmar—. Ibai, és així com es dirà. —I tot seguit va fer una gran riallada.

En James la va mirar, divertit, somrient en veure-la tan feliç.

—De què rius?

Amb la veu entretallada de tant riure, va aconseguir respondre:

—De... de la cara que farà la teva mare quan sàpiga que ho ha de tornar tot...